

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

VII. De peccato blasphemix; speciatim etiam in Spiritum Sanctum; quid,
quale, quantum, & quotuplex hoc sit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

Dammati, & §. mouentur, de hæret. Quidquid in contrarium dixerit Bannes hic.

II. Hanc pœnam procedere, non solum de hæreticis, qui in adulta ætate quandoque Catholici fuerunt, & à fide defecerunt; sed etiam qui in infantia baptizati, hæresin cum lacte matris hausitam, pertinaciter tuentur, ex communi; quando & isti vere ac propriè sunt hæretici, vt dictum dub. 5.

129 III. Hac pœna, vbi recepta est, affici, tum omnes relapsos, etiam si conuerti denuo velint, tum omnes post admonitionem pertinaces, etiam si nunquam relapsi sint. Alij vero, qui nec relapsi sunt, nec in pertinacia perseuerant, nec alios peruerterunt, licet in rigore mortem nihilominus promerentur, ordinarie tamen mortis pœna affici non solent, vt docet Sanctus Thomas quæst. 11. a. 4. sed ceteris perpetui, vt notarunt Gregorius de Valentia hic q. 1. pu. 3. Capetius lib. de modo coercendi hæreticos cap. 25. & 26. & Azor lib. 8. cap. 14. q. 7.

130 IV. Credentes hæreticis (hoc est, generatim credentes cum pertinacia ea, quæ speciatim credunt hæretici) item faucentes, recipientes hæreticos, quæ tales sunt, hoc est, facientes suo hospitio, fauore, vel defensione, vt hæretici securius suos errores prædicent; vel vt occulte latitent, ne deprehendantur à Magistratu, vel vt hæresis quoquo modo diutius duret, posse quidem merito ab Ecclesia puniri; non secus ac ipsos hæreticos: attamen re ipsa non incurre omnes pœnas hæreticorum, sed eas tantum quæ contra ipsos specialiter lætæ sunt, scilicet excommunicationis, infamix, & alias, quæ numerantur in capit. *Excommunicamus* 1. §. *Credentes*, de hæretic. & capit. *Accusatur*, de hæret. in 6. Plura citati, nominatim Azor cit. lib. 8. cap. 15.

DVBIVM VII.

De peccato blasphemiae; speciatim etiam in Spiritum Sanctum; quid, quale, quantum, & quomplex sit hoc peccatum.

S. Thomas 2. 2. q. 13. & 14.

131 **A**git S. Thomas de blasphemia, tanquam vitio opposito fidei, ratione confessionis externæ; licet alioqui non minori ratione inter vitia Religionis opposita recenseretur potuisset, vt inferius patebit. De qua

Quæritur primo, quid sit blasphemia, & quomodo committatur. Respondeo. Blasphemia generatim, iuxta Budæum, *nocens dictum*, iuxta Hieronymum in epistolam ad Ephesios 4. Maledicentiam seu execrationem alicuius boni significat. In proposito autem, ex communi, tam Ecclesiasticorum, quam profanorum Scriptorum vsu, significat contumeliam quandam aduersus Deum, qua vt docet S. Thomas quæst. 13. art. 1. seu per verba, seu per facta, (siue in actu signato,

siue in actu exercito) impie Deo tribuitur, quod ei non conuenit, aut ei detrahitur, quod conuenit. Quo fit, vt ad perfectam blasphemiam requiratur malitia quædam voluntatis, detestantis, & quantum in se est laedere volentis diuinum honorem, vt ex S. Thoma cit. art. 1. ad 1. recte notarunt Bannes & Valentia ibidem, licet alioqui indirecte seu interpretatiue velle derogare diuino honori, per verbum vel factum Deo contumeliosum, satis sit ad rationem blasphemix in communi, iuxta eosdem.

132 Committi potest blasphemia varijs modis, qui non quidem specie essentiali, sed grauitate multum subinde inter se differunt, iuxta Caietanum quæst. 13. a. 1. Primo enim committi potest tam signis externis, quam solo conceptu & apprehensione mentis, iuncta impiæ euidam indignationi erga Deum, & voluntati eum inhonorandi; siue interim per infidelitatem præbeatur assensus falsæ conceptioni, siue non, vt recte cum sancto Thoma, docent Caietanus, Bannes, Valentia, quæst. 13. art. 1. Licet enim homini contumelia re ipsa non irrogetur, nisi externo signo; contumelia tamen in Deum, qui æque mentem, ac signa externa intelligit, etiam sola cogitatione mentis consummari potest.

133 Secundo fieri potest oratione non solù enuntiatua, sed etiam optatiua, vel imperatiua, vt docent iidem, siue ea oratio directe ad Deum, siue ad homines, aut aliam rem creatam dirigatur.

Tertio committi potest, non solum in actu quasi signato, sed etiam in actu exercito; cum, quis videlicet ipso modo loquendi, aut agendi, significat, *DEVM esse contemptibilem*; licet expressis & signantibus verbis nihil falsum, *DEO* tribuatur; vt quidem fit, cum indigne nominantur quædam membra Christi iuxta omnes.

134 Quarto committitur etiam, vt notauit S. Thomas eodem a. 1. ad 2. & 3. ex communi, ab eo, qui nulla Dei mentione facta, impie creaturis tribuit, quod Dei proprium est, aut Sanctos tanquam amicos & seruos Dei maledictis, aut contumelijs incessit; aut etiam alias res sacras, tanquam diuinitus institutas, probrosa voce dehonestat, dicendo v. g. centum Sacramenta te, &c. In quibus verbis, præter dirum maledictum, inest etiam blasphemia, tum ob Sacramentorum numerum contra fidem contemptim multiplicatum, tum ob rei sacræ ad peruersum vsu inuocata dehonestationem; si quidem vllò modo hæc imprecatio in contemptum etiam ipsius Dei, seu rei sacræ vsurpetur.

Denique quoties quis contemptim affirmat aliquid de Deo, quod ei non competit, vel negat, quod ei conuenit, vel certe quæ Dei sunt irreuerenter nominat, irridendo, aut per ea turpiter & inhoneste iurando, blasphemus est, vt recte Azor tom. 1. lib. 9. cap. 28. q. 2.

135 Qui vero, vt fieri solet, ex indignatione solum erga alium hominem, aut bestiam, &c. non erga Deum, temere pronuntiaret Corpus vel sanguinem, aut Vulnera *DEI*, (addo ego, Sacramenta *DEI*) nihil vltèrius peruersi subintelli-

gendo nec alijs circumstantijs significando, se male erga Deum, aut res sacras affectum esse, is quidem vanâ pronuntiatione rerum sacrarum, quin etiam sæpe ratione scandali vel propriæ conscientie, grauiter peccabit, sed veram & formalem blasphemiam non committet, vt recte notauit Caietan⁹ in Sum. V. *blasphemia*, & Valentia hic q. 13. pun. 1. quia talis suum Deo honorem derogare non intendit, nec directe & formaliter, seu ex vi vocû, nec indirecte seu interpretatiue; quando, vt suppono, ex modo pronuntiandi, & alijs circumstantijs nusquam colligitur, eum animo in Deum contumelioso eiusmodi verba vsurpare. Multo minus, per se loquendo, blasphemii sunt, qui dicunt, per Sacramentum, per vulnera Christi, aut Deus vel Sacramenta te perdant: illa enim iuramenta sunt, hoc maledictum est.

136 An tritum illud verbum Germanis consuetum (*Schanden*) in eiusmodi maledictis, generalem tantum significationem verbi *perdere* habeat; an verò turpem, & Deo rebusque diuinis indignum deonestationis modum significet, adeoque veram ex se blasphemiam contineat, dubitatur. Et quidem audiui non neminem ita sentientem. Sed ego homines non ita malitiosos, & omni indignatione, signisq; indignationis erga Deum vacuos nõ facile crediderim hoc sensu tã nefario verbum illud accipere: quod sane etiã per se, & ex vi vocis, plus non significat, quam *zu schanden machen*, latine pudefacere, seu ignominia afficere. Quod etsi per se Deo rebusque sacris non conueniat, per accidens tamen, ob malitiam hominum, & erga malos, conuenire Deo & potest, & solet, quotiescunque Deus hominem, in pœnam peccati, despiciabilem reddit, & speciatim quidem etiã loquendo de Sacramento, quando in sacrilego eiudem vsu extraordinario signo Deus hominis malitiam manifestam facit, vt non raro accidit.

137 Eadem ratione, qui per ignorantiam, licet crassam, absque illa intentione deonestandi Deum, falsi quidpiam Deo tribuit, vt Deum non esse Trinum in personis, vel Christum non esse Deum, vt faciunt Trinitarij, non est blasphemus proprie, vt colligitur ex dictis, & Caietano q. 13. a. 2. quamuis sit hæreticus, si adsit pertinacia. Plura Corduba lib. 1. q. 17. §. 15.

138 Quæritur secundo, quale peccatum sit blasphemiam, & cui virtuti oppositum. Respondeo, Blasphemiam proprie & essentialiter infidelitas non est, nec semper infidelitatem adiunctam habet, vt ex communi recte docet Caietanus hic q. 13. a. 1. & 2. Aduersatur tamen nihilominus non solum Religioni blasphemiam omnis vtpote directe honorẽ Deo debitum subtrahens, sed etiã, quæ quasi p̄ antonomasiam blasphemiam est, (ipsa videlicet oratione vel signis externis aliquam fidei veritatẽ in contemptum Dei formaliter negans, vt cum quis dicit, non credo; adeoque in actu signato aliquid Deo derogans, vel ei tribuens, contra fidem, aut etiam creaturis, quod proprium Dei est, cuius quidem blasphemiam solummodo mentionem fecit S. Thomas q. 13. a. 1.) Talis inquam blasphemiam aduersatur etiam confessioni fidei, vt docet S. Thomas ibidem a. 1. 2. & 3. siue directe, vt eum

quis intendit falsum aliquid de Deo enuntiare, in eius contemptum, siue indirecte, vt cum quis non intendit negare fidem.

Qua ratione conciliari poterunt inter se Doctores; quorum aliqui absolute dicunt, blasphemiam aduersari confessioni fidei, vt præter S. Thomam loc. cit. docent etiã Castro lib. 1. de iusta hæreticorum punitione c. 12. Sotus l. 8. de iust. q. 8. a. 3. Syluester V. *blasphemia* nu. 1. Bannes hic q. 13. a. 1. alij vero absolute docent, aduersari religioni, vt Nauarrus cap. 12. Manual. n. 7. & 8. Gregorius de Valentia hic q. 13. pun. 1. alijque recentiores, fauente etiam S. Thoma a. 1. ad 2. & a. 2. ad 2.

Quod si quis Sanctos Dei secundum se absolute, sine illo respectu peculiari ad Deum, contumelia afficiat, ille non contra Religionem proprie, sed contra eam virtutem peccabit, ad quam aliqui cultus tali Sãcto debitus spectat, puta hyperdulie, vel dulie, vt recte notarunt Caietanus q. 13. a. 2. & Valentia punct. 2.

Quæritur tertio, quantum peccatum sit blasphemiam. Responderetur cum S. Thoma q. 13. a. 2. ex communi, esse peccatum ex suo genere mortale, & quidẽ grauius periurio & homicidio, adeoque vnũ ex maximis, vtpote habens grauitatem infidelitatis, eamque speciali Dei contemptu aggrauans, vt ait S. Thomas loc. cit. Quod intelligendum est de blasphemiam, fidei confessioni opposita, ex dictis, idque seruata debita proportione, nempe vt blasphemiam externa sine hæresi, vel apostasia interna, comparetur soli exteriori abnegationi fidei; interiori autem infidelitati & apostasiae blasphemiam illa, quæ cum interna infidelitate coniuncta est. Vtrouis enim modo blasphemiam, infidelitatem adiunctam peculiari contemptu Dei aggrauat, vt speciatim videre est in damnatorum blasphemiam, de qua S. Thomas quæst. 13. a. 4. Alioqui verum est, quod docet Gregorius de Valentia punct. 2. blasphemiam, vt præcise Religioni aduersatur, infidelitatis peccato ex suo genere minus esse.

Neque vero à mortali excusat materiæ leuitas, quacunque demum ratione Deo inferatur, contumelia, vt recte docent Caietanus, & Valentia cit. a. 2. quia materia huius peccati semper grauis est. Excusat tamen, vt in alijs omnibus, inaduertentia iuxta S. Thomam a. 2. ad 3. ex communi. Vnde si quis inaduertenter hoc faciat, ita vt si aduerteret, non faceret, non peccat mortaliter, vt docet Sa V. *blasphemia*. Quod intelligo, nisi quis id faciat ex consuetudine plane voluntaria, quam is nullo modo conatur deponere: quia tunc manet sufficienter voluntaria in sua causa: perinde ac si quis ebrius committat homicidium, ipsa ebrietate intentum, vt dictum tom. 2. disp. 2. dub. 7. Secus est, si loquamur de amente, aut qui ob somnum vel ebrietatem rationis compos non est; quando hoc crimen blasphemiam scienter fieri postulat, vt dictum eod. tom. disp. 4. q. 3. dub. 3. & q. 9. dub. 1.

Quæritur quarto, quænam sint pœnæ blasphemiam. Respondeo, blasphemiam omni iure grauiissime puniri. In veteri lege Leuitici 24. v. 16. dicitur: *Qui blasphemauerit nomen Domini, morte mo-*

riatur: lapidibus opprimit eum omnis multitudo, siue ille ciuis, siue peregrinus fuerit. In authentica, *Vi non luxurientur homines*, Nouella 77. præcipit Imperator, vt blasphemi vltimis supplicijs afficiantur. *Propter talia enim delicta*, inquit, *& fames, & terræ motus, & pestes oboriuntur*. In constitutionibus quoq; Imperialibus politicis Caroli V. cap. 1. 2. & 3. statuitur, vt blasphemi (qui per antonomasiam tales sunt, vt ibidem declaratur) capite damnentur, vel puniantur membris aliquot abscissis, iuxta conditionem personæ. Cæteri vero, qui corpus, vulnera, mortem, passionem cruciatu, & Sacramenta Christi temere prauèq; deiciant, criminantur, & execrantur &c. denuntiantur incarcerationi, vel seuerè castigentur, &c. Similia habentur in constitutionibus Carolinis criminalibus n. 106. & in constitutionibus Bauaricis libro 6. parte 7. a. 7. vt taceam alia recentiora rescripta.

143 In iure vero canonico, capit. *Statuimus*, de maledictis, blasphemi, præter alia septem diebus Dominicis præ foribus Ecclesiæ poenitentes stare iubentur. Extant etiam complures aliæ Pontificum hac de re grauissimæ sanctiones. Vt in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 6. capit. *Ad abolendam*, vbi speciatim etiam præcipitur, ne quis à blasphemia absoluat, sine graui poenitentia. Item constitutio Iulij III. quæ incipit. *In multis*, Constitutio Pij V. *Cum primum ad Apostolatus*. In quibus omnibus hoc potissimum dolendum est, quod tam parum sint vsu receptæ; & sic quotidie Magistratuum negligentia, ob impunitatem sceleris, crescat Numinis offensa, & peccandi licentia.

144 Nam licet, vt dictum, iure cum ciuili, tum canonico, grauissima poenæ in blasphemis constituta sint, vix tamen vllæ vsu receptæ sunt, sicut nec illud Concilij Lateranensis, ne quis à blasphemia absoluat, sine graui poenitentia iuxta Azorium tom. 1. l. 9. c. 28. q. 6. cū Armilla; etsi aliter Nauarrus manual. cap. 12. num. 83.

Neq; vero etiã opus est, vbi nulla subest vtilitas, seu spes fructus, increpare blasphemantē, vt contra Nauarrum ibidem docet Azor q. 7. cum Concilio Lateranense, quod obijcitur, aut nullū hac in re nouum ius condiderit, aut certe non sit vsu receptum.

Neq; vero etiã iure comuni blasphemia, quantumuis notoria, est Episcopo reseruata, vt rectè post Syluestrū, Angelum, Armillam V. blasphemia, & Nauarrum loc. cit. docet Azor q. 12. quicquid nonnulli dixerint; etsi forte in quibusdam prouincijs, aut Diocesisibus, specialibus constitutionibus Episcopo soleat reseruari.

145 Quæritur quinto, quid sit blasphemia in Spiritum Sanctum, cuius sit mentio Matthæi 12. Marci 3. Lucæ 12. Respondetur, in hac re non consentire Doctores. Nam I. Origenes libro 2. de poenit. cap. 17. ait, blasphemiam hanc, esse quoduis peccatum, quod post susceptum baptismum committitur. Sed hæc sententia nec scripturæ, nec rationi conuenit.

Secundo Augustinus Enchiridio capit. 83. & fern. 11. de verbis Domini asserit, pecca-

tum hoc esse impoenitentiam finalem. Sed hæc acceptio, etsi vera sit, est tamen nimis angusta, nec satis accommodata citatis scripturis.

146 Tertio igitur Scholastici communiter cum Magistro 2. distinctio. 43. & S. Thoma hic quaestione 14. articulo 1. communiter tradunt, id esse peccatum contra bonitatem diuinam, Spiritui Sancto peculiariter attribui consuetam, ex certam malitia commissum; qua quis contemptim aspernetur ea dona, quibus peculiariter homines à peccatis auocari, & ad virtutem impelli solent. Quæ sententia communiter etiam in Catechismis traditur; nec vllō modo reiicienda est.

Quamuis enim in scriptura expresse non habeatur, est tamen eidem conformis locis cit. vbi constat, secundum literam, huius peccati nomine aliud non significari, quam opera peculiariter virtute Spiritus Sancti, humanæ salutis causa patrata, malitiose ac scienter in prauum sensum detorta calumniari; opponiturque id peccatum *blasphemia in Filium hominis*; qua nempe Pharisæi humanam Christi conuersationem calumniabantur, vocantes eum *potatorem vini*; vt docent Athanasius in proprio libello & in oratione 2. in Arianos, Hilarius in caput 12. Matthæi, Chrysostomus homil. 42. in Matthæum, Hieronymus, Ambrosius, Basilius, Theophylactus, Beda, & alij Commentatores in caput 12. Matthæi, & satis ex textu colligitur. Hinc vero à simili ducta ratiocinatione, rectè Scholastici omne etiam aliud peccatum, ex certa quadam, vt diximus, malitia commissum, eodem nomine appellandum censuerunt.

147 Quæritur sexto, quotuplex, & quale peccatum sit blasphemia in Spiritum Sanctum. Respondetur ex eadem Scholasticorum doctrina loc. cit. sex species eius recenseri. I. est Desperatio, qua repudiatur spes. II. Præsumptio, qua Dei timor. III. Impugnatio agnitæ veritatis, qua vera fidei cognitio repellitur; quæq; in hæresarchis plerumque reperitur. IV. Inuidia fraternæ gratiæ, qua non raro etiam iuuamur ad poenitentiam, & virtutis studium. V. Impoenitentia finalis, auertens mentem à consideratione turpitudinis peccati, adeoq; deliberate & ex proposito poenitentia respiciens. VI. obstinatio in malo, quæ reiecta consideratione paruitatis & breuitatis boni creati illiciti, respuit cessationem à malo.

148 Quo fit, vt cum hac quidem ratione diuersissima peccatorum genera eo nomine comprehendantur, diuisio hæc peccati non sit essentialis, sed accidentalis, vt notarunt Caietanus & Valentia hic quaestione 14. etsi Bannes probabile putet, has species non secundum se quidem & absolute, sed quatenus prædictam rationem participant spectatas, veras species esse. Iuxta Augustini vero sententiam, nullum prorsus certum peccatum, sed quædam tantum generalis conditio omnium peccatorū, quibuscum aliquis hinc decedit, significatur. Ex propria autem scripturæ phrasi locis cit. vnum tantum quoddam certum peccatum, videlicet certa quædam blasphemia denotatur, vt dictum.

149 Quæritur septimo, cur hoc peccatum dicatur irremissibile. Respondetur, iuxta S. Augustini quidem explicationem, irremissibile dici, quia ex hypothese nunquam omnino remittitur, ut patet: iuxta communem vero Scholasticorum explicationem, & mentem Scripturæ, quia non ita facile, ut cætera peccata remittitur, iuxta Sanctum Thomam quæst. 14. art. 3. Quod etiam de impenitentia finali intelligendum; quæ in hac sententia non significat conditionem peccati, cum quo aliquis decedit, sed deliberatum.

propositum nunquam penitendi, ut dictum, & declarat S. Thomas ibidem a. 2. Qui etiam art. 4. addit, eiusmodi peccatum in Spiritum Sanctum, iuxta scripturam, & Scholasticorum explicationem, posse quidem absolute etiam post acceptam gratiam, ante omnia cætera committi, sed communiter non solere; idque multo minime à viris perfectis, qui iuxta Origenem lib. 1. periarth. non simul euacuantur, sed paulatim & per partes decidunt.

QVÆSTIO IX.

De modo publice ac priuatim agendi cum infidelibus speciatim de permissione libertatis credendi.

S. Thomas 2. 2. q. 10. a. 7. 8. 9. 10. 11. & 12. & q. 11. a. 3.

Agit S. Thomas de varia cum infidelibus tractatione & communicatione mixtim; sed quia res hæc specialem difficultatem continet, seorsim à nobis tractabitur. Absolutur autem quæstio hæc quinque dubitationibus. I. An, & qua ratione infideles communi iure compellendi sint ad fidem. II. Vtrum nihilominus infidelium ritus & errores aliquando sint tolerandi; ipsiq; infidelibus supra fideles dominium permittendum. III. An & qua ratione cum infidelibus de toleranda infidelitate, seu religionis libertate pacisci, eisq; impunitatem & securitatem promittere liceat. IV. An eiusmodi pacta & promissa obligent, necessariosq; seruanda sint. V. An & qua ratione cum infidelibus etiam in priuato conuictu, tum cooperando ad aliquod opus infidelitatis, tum etiam disputando communicari possit. An vero & qua ratione infidelium filij baptizari possint, de qua re agit Sanctus Thomas quæst. 10. artic. 12. agendum est suo loco de baptismo tom. 4.

DVBIVM I.

An, & qua ratione infideles communi iure compellendi sint ad fidem.

Sanctus Thomas 2. 2. quæst. 10. art. 8.

1 **S**anctus Thomas hac de re lo. cit. tres conclusiones veras & comuniter receptas statuit. Conclusio I. Infideles, qui nunquam fidem susceperunt, nullo modo sunt compellendi ad fidem, etiam si alioqui Principibus Christianis tēporaliter subiecti sint. Ita habet comunis Doctorū sententia, quā tuentur Caietanus, Bañes, Arragonius cit. q. 10. a. 8. Gregorius de Valentia q. 10. pun. 6. itē Richardus in 4. dist. 6. a. 3. q. 3. Paludanus dist. 4. q. 4. a. 3. Durādus dist. 4. q. 6. Sotus dist. 5. q. vn. a. 10. Maior in 2. dist. 44. q. 3. & 4. Victoria relect. de Indis, Syluester verbo *Baptismus* 4. q. 5. Couarruuias in regulā *Peccatum* p. 2. §. 10. et si quoad infideles Christianis Principibus subiectos, oppositum sentiant Scot⁹ in 4. dist. 4. q. vlt. Gabriel q. vlt. a. 3. Alphonsus à Castro lib. 2. de hæretic. punit. cap. 14. & alij quidam apud Syluestrum loc. cit.

2 Probatur conclusio primo ex scriptura, quæ prædicatione solum ac persuasione, non autem violentis modis ac medijs fidem inter gentes propagandam præscribit. Matthæi 10. Lucæ 10. Ec-

ce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum: in quamcumq; domum intraveritis, dicite, pax huic domui, &c. Si non receperint, puluerem excutite de pedibus vestris. Vindicta autem Deo reseruat ibidem. Quia tolerabilis erit Sodoma, &c. Item Lucæ 9. v. 55. cum dixissent Apostoli aduersus incredulos, Domine vis dicimus, ut ignis descendat de celo, & consumat illos? conuersus Dominus increpauit illos dicens: Nescitis, cuius spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed saluare. In quem sensum etiam Matthæi 12. v. 19. & Isaïæ 42. v. 1. de Christo dicitur: Non contendet, neq; clamabit, neq; audiet aliquis in plateis vocem eius. Arundinem quassatam non confringet, & lignum fumigans non extinguet, donec eiciat ad victoriam iudicium, &c.

Item huc spectat illud Matthæi 28. v. 18. Data est mihi omnis potestas in celo & in terra. Euntes ergo docete omnes Gentes. Et Marci 16. v. 15. Euntes in mundum uniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Quod

etiam